

ČTENICE 2007

Karel Podolský

V polovině listopadu 2007 se v Hodslavicích uskutečnila jubilejní 10. přehlídka studentských odborných prací v oboru historie s názvem Čtenice. Po roční přestávce, kdy se finále této již tradiční středoškolské dějepisné soutěže uskutečnilo v inspirujícím prostředí nedávno rekonstruovaného kunínského zámku, v jehož prostorách shodou okolností přesně před dvěma sty lety začal získávat základy svého vzdělání malý žák František Palacký, přivítala jeho účastníky opět Palackého rodná obec.

Kulaté výročí bylo důvodem k malému bilancování a zamyšlení nad minulostí i budoucností soutěže, která vznikla v roce 1998 jako drobný příspěvek k Roku Palackého. Od té doby počet podobných soutěží v celé republice utěšeně narostl. Některé z nich, mnohdy monotematicky zaměřené, se mohou pochlubit takřka masovou účastí studentů. Organizátoři hodslavické Čtenice tyto aktivity vítají, jejich snahou je však i do budoucna uchování spíše komorního charakteru soutěže, která si za dobu své existence získala okruh stálých příznivců – škol, které svým studentům jejím prostřednictvím pomáhají zprostředkovat první kontakty se světem historie.

Počty přihlášených soutěžních prací v jednotlivých ročnících kolísaly. Vrchol zájmu zaznamenal organizační výbor v roce 2003, kdy své texty zaslalo více než sedm desítek středoškoláků z celé republiky. Hlavní důraz je však v případě Čtenice od počátku kladen především na kvalitu prací, což je nejlépe vyjádřeno v propozicích soutěže. Podle nich je Čtenice místem setkávání mladých zájemců o historii, pro které není tento obor jen pouhým souborem zajímavých poznatků o minulosti, ale současně také řemeslem a cestou, kterou se k těmto poznatkům dostáváme. V duchu této zásady je u hodnocených prací oceňován zejména jejich přínos, byt' dílčí, a snaha řešit dosud nezodpovězené otázky za pomoci studia archivních a jiných pramenů. Vítána je původnost, tematická pestrost a vlastní tvůrčí přístup studentů k danému problému.

Studium v muzeích či archivech není zpravidla běžnou činností středoškolského studenta. Bližší seznámení s činností těchto institucí, stejně jako práce s pamětníky či studium hmotných památek v terénu mu však může napomoci k získání řady cenných zkušeností a pracovních návyků. Hodslavická Čtenice proto zůstává i po deseti letech věrna myšlenkám, z nichž vzešla – snaží se mladé adepty historické vědy podpořit v jejich prvních pokusech o samostatnou historickou odbornou práci a v hledání nových pohledů na minulost.

V přednáškovém sále Základní školy Františka Palackého v Hodslavicích představilo v jubilejním 10. ročníku Čtenice své soutěžní práce celkem třináct studentů středních škol, z nichž porota nakonec ocenila čtveřici autorů. Její práce nebyla ani tentokrát jednoduchá. S potěšením mohla ale konstatovat, že většina soutěžících splnila zadané podmínky účasti. Tzv. „velká historická témata“ byla v menšině, převládaly texty objevující věci a osobnosti kolem nás, texty mapující specifika regionu, architektonické památky, stejně jako vztahy mezi lidmi či národy.

Prvenství si nakonec odnesla studie o dějinách a současnosti zajímavé, avšak v turistických průvodcích opomíjené technické památky – mlýna a malé vodní elektrárny ve Šlovicích na Rakovnicku. Svým způsobem netradiční byla rovněž metody orální historie

využívající životopisná práce věnovaná manželům Haluzovým z Pozlovic, jejichž nelehké životní osudy autorka zasadila do širšího rámce našich národních dějin. Svou hodnotu měly ale rozhodně i další soutěžní práce. Podnětný byl bezesporu pokus o zachycení výtvarného života Zlína v kontextu jeho moderních dějin, stejně jako pestrá mozaika lidských příběhů dávající čtenáři možnost nahlédnout na komplikované česko-německé vztahy ve 20. století očima řadových, drobných lidí. Z dalších prezentovaných prací hodnotící komisi rovněž zaujala o rodinné materiály se opírající studie o životě a díle archeologa Innocence Ladislava Červinky či etnograficky pojatý nástin života obyvatel Moravského Valašska.

Výčet úspěšných studentských pokusů o představení vlastní tvůrčí práce by mohl být ještě delší. Svědčí o tom i posudky, které na jednotlivé soutěžní práce vedle jejich vedoucích a konzultantů vypracovali doktoranti Katedry historie FF UP v Olomouci. Jakkoliv se však jedná o soutěž, skutečným přínosem jsou pro její účastníky především zkušenosti získané během vlastního badatelského úsilí, při prezentaci jeho výsledků a snad i rady a podněty, kterých se jim při jejich vystoupeních ze strany odborné poroty dostalo. Lze proto jen doufat, že soutěž, jejímiž hlavními organizátory jsou tradičně Obec Hodslavice a Katedra historie FF UP v Olomouci ve spolupráci s Muzeem Novojičínka v Novém Jičíně, Zemským archivem v Opavě, Státním okresním archivem v Novém Jičíně a Základní školou Františka Palackého v Hodslavicích, zůstane i nadále v povědomí mladých příznivců historické vědy.

PhDr. Karel Podolský
Katedra historie
Filozofická fakulta
Univerzita Palackého
Na Hradě 5
771 80 Olomouc